

NUTIDIGT REFUGIUM

Månedens lederrefleksion, juli 2026

Er der behov for nutidige refugier, når livet går i stykker?

På min vandring fra Odense til Trondheim i sorgens land, vandrede jeg hen over Dovre-fjeldene. På det sidste pilgrimsherberg over fjeldene hang et træskærerarbejde med overskriften REFUGIUM og et billede af en pilgrim med stav i hånden.

I de følgende dage tænkte jeg en del over dette sted og dette træskærerarbejde. For hvad er et refugium egentlig? Hvis man slår op i ordbogen, betyder ordet refugium et tilflugtssted – et sted, hvor man kan opholde sig i fred og ro uden at blive forstyrret af andre, f.eks. for at arbejde, for at rekreere sig eller for at modtage pleje. Som jeg tænkte over det, blev jeg klar over, at hele min vandring fra Odense til Trondheim havde været et langt vandrings-refugium. Et udstrakt rum, hvor jeg kunne være i fred og ro med mig selv, fordybe mig og rekreere efter en tid præget af sorg, smerte, mørke og død – og så tillige modtage pleje i form af samtaler med mennesker undervejs, hvor der var mange gode herberger, pensionater og hoteller, der tilbød mad, varme og hvile.

Og som vandringen nærmer sig sin afslutning – jeg er bare 40 km fra Trondheim og ankommer til byen og katedralen i morgen – har spørgsmålet puslet i mit baghoved: *Er der behov for nutidige refugier, når livet går i stykker?* Jeg har jo selv haft brug for det, og jeg har haft glæde af, at der var en ramme omkring min vandring i form af 'Pilgrimsleden' og alle de tiltag, der gøres for at skabe gode rammer om pilgrimsvandringen fra Oslo til Trondheim. Men hvad med dem, der ikke kan tage på en sådan vandring? Mennesker, der er ramt af tab og af sorg. Mennesker, hvis liv er blevet smadret og slået i stykker i livskriser, ulykker eller tragedier. Mennesker, der måske har mistet deres arbejde, deres identitet, deres livsforståelse – og er blevet slået til jorden.

Er der behov for steder, hvor vi i sådanne livssituationer kan få ro og fred til at være med al det vanskelige og svære i livet? Steder, hvor vi kan være med tabet, sorgen, smerten – og al det vi ikke kan sætte ord på? Steder, hvor der er mennesker, der forstår os, og som vi kan samtale med? Steder, hvor vi kan rekreere og finde os selv. Steder, hvor vi måske kan rejse os igen og gå videre på vej mod et nyt liv?

Naturligvis skal vi benytte os af sundhedsvæsenet, hospitalerne, lægerne, psykologerne, terapeuterne og alle de andre professionelle. Men når vi står i livskriser, er vi ramt af livet, men vi er ikke syge. Jeg tror, vi i dag har brug for steder og medvandrere, der forstår os som mennesker, og som kan hjælpe os til at leve videre som mennesker i verden – midt i al det svære.

Prøv at forestille dig et sted tæt på by og tæt på land, et naturskønt sted med gode muligheder for at vandre i skov, langs å og ved fjord. På stedet ligger der nogle hytter, der hver kan huse en enkelt person. De er rustikke med en enkel indretning. En seng, et skrivebord og en stol. Der er et lille tekøkken med køleskab, vandkoger, kogeplade og lidt service. Nær ved er der fælles toilet, bad og køkkenfaciliteter.

Kort derfra ligger et lille skovkapel eller et refleksionsrum, hvor man kan sætte sig ind og læse, tænke, reflektere og meditere. Det er ikke et religiøst rum, men et rum, der ånder af åbenhed og spiritualitet. Der er plads til alle med alle holdninger, orienteringer og forståelser. Der er også et bibliotek på stedet

med gode bøger om at være på vej, om at stå i en transition, om menneskelige livskriser og udvikling, om at leve i sorgens og frihedens land. Udendørs er der en sø og omkring søen er der refleksionsbænke, dialogsteder og små kunstneriske installationer med refleksive tanker om livet, om døden og om alt det midt imellem.

Værten eller værtsparet er modne mennesker, der kender livets og dødens virkelighed, og som er fortrolige med at leve i sorgens og frihedens land. De er der som medvandrere med de beboere, der på ethvert tidspunkt er på stedet, og de står til rådighed med samtaler, vandringer og omsorg, som det nu er nødvendigt og falder naturligt i de givne tilfælde.

Stedet er for voksne i alle aldre, unge som ældre, og man kan komme og være på stedet efter aftale i dagtimerne eller bo på stedet i kortere eller længere tid. Som dagsgæst og beboer indgår man naturligt i et fællesskab med værten eller værtsparet og med de øvrige, der bruger stedet. Der kan være fælles samlinger dagligt eller hen over ugen, hvor man deler livets sorger og glæder. Der kan også være fælles vandringer i den skønne natur, tilbud om spaaktiviteter ol. Der er plads til at trække sig tilbage, hvis det er det, man trænger, og der er plads til at indgå i samtaler og i det fælles liv, når det er naturligt. Der kan også være tilbud om samtaler til mennesker, der ikke bor på stedet, ligesom der kan være faste gruppe- og refleksionssamlinger for både beboere og udefrakommende, der oplever livets brudflader.

Rent praktisk er der i udgangspunktet selvhushold med mulighed for indkøb i kort gåafstand fra stedet, men der kan også være tilbud om enkle retter eller fælles spisning. Der er både mulighed for at være på stedet i en professionel ramme betalt af ens arbejdsgiver eller som privatperson. I den professionelle aftale betales efter fastlagte priser, mens der for privatpersoner betales donationsbaseret med udgangspunkt i vejledende priser afhængig af muligheder og økonomisk formåen.

Stedet er organiseret, så det vil kunne møde mennesker i vanskelige livssituationer i henhold til ovenstående. Stedet er båret af en venneforening, der støtter op omkring stedet og gør det praktisk og økonomisk muligt. Fællesskab er således et nøgleord både på stedet i det daglige og i organiseringen og ledelsen af det.

Mon ikke et sådant sted ville kunne være et fristed, et refugium, en hvileplads og et åndehul, når livet slår knuder? Når vi oplever livskriser? Når det er svært at rumme følelser og tanker i hjemmets daglige rammer? Når man bliver slået omkuld og har svært ved at rejse sig? Når man behøver nogen at snakke med om tab, om sorg, om mørke, om død? Hvad tænker du?

Jeg har lyst til at høre mit netværk, hvad I tænker, når I læser dette.

- Er der – med din erfaring – brug for sådanne nutidige refugier, når livet går i stykker?
- Kender du til lignende steder, hvor man kan hente inspiration – hvor?
- Hvilke kritiske spørgsmål og perspektiver har du på disse tanker om nutidige refugier?

Send mig gerne dine svar og dine tanker til reflex@pc.dk.

Månedens lederrefleksion udsendes til samarbejdspartnere, ledere og konsulenter, der beskæftiger sig med ledelse og ledelsesrefleksioner.

Du skal være velkommen til at sende **Månedens lederrefleksion** videre til andre, der kan få glæde af den. Nye læsere kan komme på mailing-listen ved at klikke på linket: <https://mailchi.mp/pc/maanedenslederrefleksion>. Ønsker du *ikke* at modtage **Månedens lederrefleksion**, kan du afmelde lederrefleksionen via link i mailen eller ved at give besked pr. mail, så vil du blive slettet af listen.

Ønsker du at sætte fokus på bæredygtigt lederliv og menneskelige arbejdspladser – inspireret af kunstens verden – så kontakt mig og hør nærmere!

Mvh. Lars Peter Nielsen,
reflex@pc.dk, tlf. 2178 5767